

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Aleny Pavlíčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobce: a) **Statutární město Olomouc**, IČO: 00299308
 sídlem Horní náměstí 583, Olomouc

 b) **Lesy města Olomouce a.s.**, IČO: 28633032
 sídlem Lomená 177/4, Olomouc – Neředín

 oba zastoupeni advokátem JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr.
 sídlem Dominikánské nám. 656/2, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo dopravy**
 sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1

za účasti: **Správa železnic, státní organizace**, IČO: 70994234
 sídlem Dlážděná 1003/7, Praha 1 – Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2016, čj. 84/2014-130-SPR/9

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva dopravy ze dne 4. 5. 2016, čj. 84/2014-130-SPR/9, a rozhodnutí Drážního úřadu ze dne 16. 12. 2014, čj. DUCR-71235/14/Bk, sp. zn. MO-SDO0694/14-6/Bk, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci a) náhradu nákladů řízení ve výši 9 365 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupce JUDr. Ing. Martina Flory, Dr., advokáta.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci b) náhradu nákladů řízení ve výši 9 365 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupce JUDr. Ing. Martina Flory, Dr., advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správními orgány

1. Dne 4. 2. 2014 provedl Drážní úřad na základě podnětu Správy železniční a dopravní cesty, státní organizace (nyní Správa železnic, státní organizace, dále jen jako „SŽ“), státní dozor ve věcech drah dle § 58 odst. 1 zákona o drahách na pozemku parc. č. 1988 v k. ú. a obci Grygov, kdy předmětem kontroly byly stromy v ochranném pásmu dráhy jako možný zdroj ohrožení dráhy v úseku trati Brodek u Přerova – Grygov, jelikož tyto měly být v dopadové vzdálenosti dráhy. Předmětné stromy se nacházely na pozemku ve vlastnictví žalobce a) a ve správě žalobce b) a zároveň v rámci Přírodní rezervace Království.
2. Rozhodnutím ze dne 14. 4. 2014, čj. DUCR-19779/14/Bk, sp. zn. MO-STD0046/14-4/Bk, Drážní úřad nařídil ve věci možného výskytu ohrožení dráhy dle § 10 odst. 2 zákona o drahách žalobci a) odstranění zdroje ohrožení dráhy na pozemku parc. č. 1988 v k. ú. a obci Grygov, identifikovaného během výkonu státního dozoru dne 4. 2. 2014, s odůvodněním, že se jedná o trať s vysokou rychlostí a intenzitou provozu a pád některého ze stromů by v případě najetí na překážku mohl způsobit rozsáhlé majetkové škody dopravci nebo majiteli dráhy, popř. i ztráty na lidských životech. Rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 10. 2014, čj. 84/2014-130-SPR/2, bylo toto původní rozhodnutí zrušeno, přičemž žalovaný nařídil Drážnímu úřadu zahájit a provést řízení podle § 10 zákona o drahách s příslušnými účastníky a v případě ohrožení dráhy padajícími stromy nebo jejich částmi postupovat dle § 10 odst. 1 zákona o drahách.
3. Oznámením ze dne 31. 10. 2014, čj. DUCR-62359/14/Bk, zahájil Drážní úřad řízení ve věci stanovení rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření k zabránění pádu stromů nebo jejich částí jako zdroje ohrožení dráhy dle § 10 zákona o drahách, kdy předmětem řízení označil zdroj ohrožení dráhy na pozemku parc. č. 1988 v k. ú. a obci Grygov, zjištěný během státního dozoru dne 4. 2. 2014.
4. Rozhodnutím ze dne 16. 12. 2014, čj. DUCR-71235/14/Bk, sp. zn. MO-SDO0694/14-6/Bk (dále jen jako „prvostupňové rozhodnutí“), Drážní úřad rozhodl dle § 10 odst. 1 zákona o drahách o rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, ve věci zabránění pádu stromů a jejich částí rostoucích na pozemku parc. č. 1988 v k. ú. a obci Grygov, identifikovaných na ústním jednání dne 18. 11. 2014 jako zdroj ohrožení dráhy a označených na kmeni symboly pomocí spreje růžové barvy. Drážní úřad stanovil, že opatření bude provedeno kácením stromů (odstraněním větví a kmenů) neodkladně, nejpozději však do 1. 3. 2015, a to vlastníkem stromů, žalobcem a). Současně vyloučil odkladný účinek odvolání, jelikož to naléhavě vyžaduje veřejný zájem, nevyhověl návrhu žalobce b) na zastavení řízení nebo přerušování řízení a veškeré námítky žalobce b) i SŽ zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že během státního

dozoru v předmětné lokalitě zjistil zdroj ohrožení dráhy vymezený v podobě stromů hrozcích dle oprávněné úřední osoby pádem do kolejiště, a to na základě očividných (tj. na venek zřejmých) vnějších projevů, kdy byly kromě výšky stromu a polohy ve vztahu k dráze sledovány též náklon stromu směrem k dráze, na venek se projevující zdravotní stav (např. očividně uschlý strom) nebo možné odlomení částí stromů (větví) přesahujících nad stavbu dráhy.

5. K návrhu žalobce b) na zastavení řízení Drážní úřad v rozhodnutí uvedl, že předchozí správní řízení nebylo dle § 9 správního řádu zahájeno, jelikož nelze zaměňovat akt rozhodnutí dle § 10 odst. 1 zákona o drahách s aktem nařízení dle § 10 odst. 2 zákona o drahách, v prvním případě se jedná o stanovení rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a toho, kdo je provede, a ve druhém případě o odstranění zdroje ohrožení dráhy, nedošlo tak k zahájení stejného řízení, ani pro přerušení řízení neshledal Drážní úřad podmínky. K námitkám žalobce b) Drážní úřad konstatoval, že z jeho pohledu je stav předmětných stromů zapříčiněn jednáním vlastníka pozemku, § 58 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (lesní zákon), se nepoužije, jelikož rozhodnutí v dané věci vychází ze zákona o drahách. Dále Drážní úřad odkázal na § 2900 a § 2901 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen jako „občanský zákoník“), dle něž je vlastník lesa vázán povinností provést nezbytná opatření, a přesouvání této povinnosti na SŽ nese znaky nedbalosti vlastníka lesa. Proto za původce ohrožení dráhy označil vlastníka pozemku, který je způsobil svým počínáním, argument o přírodních vlivech neakceptoval a uvedl, že omezením požadavky zákona o lesích a zákona o ochraně přírody a krajiny nemůže vlastník obhajovat svou pasivitu, nýbrž je nutno hledat kompromisy, přičemž odkázal na vyjádření Krajského úřadu Olomouckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, jako podkladu jeho rozhodnutí. Drážní úřad zároveň odmítl, že by měl v rámci § 10 odst. 1 zákona o drahách právo rozhodnout, kdo ponese finanční náklady spojené s provedením nezbytných opatření, a odkázal žalobce a) na soud. Požadavek na plošné vykácení všech stromů, které se při své výšce a poloze vůči dráze nacházejí v dopadové vzdálenosti, neshledal Drážní úřad důvodným, jelikož je potřeba zřejmý projev vůči dráze, který by zavadával příčinu konat, a plošné kácení by bylo v rozporu s § 2 odst. 3 a 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „správní řád“), a veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny, je tak třeba postupovat přiměřeně v souladu se zásadou rovnosti ve smyslu § 7 odst. 2 správního řádu a neomezovat vlastnická práva k pozemku určenému k plnění funkce lesa.
6. Přiznání odkladného účinku žalobě Drážní úřad odůvodnil tak, že je zde naléhavý veřejný zájem na zajištění bezpečného provozování dráhy a drážní dopravy přímo sousedící se zdrojem ohrožení, přičemž odsunutím do doby vegetačního klidu a mimo hnízdění ptáků bude splněn zájem na ochraně přírody a krajiny.
7. K odvolání obou žalobců žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 5. 2016, čj. 84/2014-130-SPR/9 (dále jen jako „napadené rozhodnutí“) změnil prvostupňové rozhodnutí dle § 90 odst. 1 správního řádu tak, že výrok I. doplnil u textu „Nezbytná opatření budou provedena vlastníkem předmětného zdroje ohrožení, tj. Statutárním městem Olomouc, Horní náměstí 583, 77127 Olomouc, IČ: 00299308“ slovy „a na jeho náklady“ a výrok na str. 2 – 10 napadeného rozhodnutí začínající slovy: „Výrok o

námítkách účastníků:“ a končící slovy: „námítka se zamítá“ učinil součástí odůvodnění.

8. Žalovaný doplnil rozhodnutí o slova „a na jeho náklady“, neboť na základě § 10 odst. 1 zákona o drahách dovodil, že otázka, kdo ponese náklady opatření, je nezbytnou součástí rozhodnutí. To musí předně obsahovat posouzení, jak vzniklo nebezpečí pro dráhu, a pokud Drážní úřad dospěl k závěru, že nebezpečí vzniklo z jednání vlastníka pozemku sousedícího s dráhou, fakticky nerozhoduje o tom, kdo je povinný hradit náklady na odstranění daného nebezpečí, neboť to plyne přímo ze zákona, který stanoví, že náklady nese tento vlastník, takové rozhodnutí je tedy pouze deklaratorní. Drážní úřad však nemůže nestanovit, kdo náklady ponese, jelikož by toto rozhodování nedůvodně přesouval na civilní soud a došlo by k nežádoucímu rozštěpení rozhodování dle § 10 odst. 1 zákona o drahách mezi soudní a výkonnou moc.
9. Žalovaný dále k námitce překážky litispendence uvedl, že se jedná o totéž řízení, zrušením a zastavením původního řízení, kde bylo vydáno rozhodnutí dle § 10 odst. 2 zákona o drahách, by nebyl právní názor žalovaného pro Drážní úřad závazný a hrozilo zde závažné nebezpečí pro dráhu, o němž muselo být neprodleně rozhodnuto s ohledem na život a zdraví osob. K námitce nedůvodnosti odejmutí odkladného účinku žalovaný uvedl, že jestliže vlastník pozemku sousedícího s dráhou zanedbal své povinnosti, ponese náklady na odstranění nebezpečí vždy, bez ohledu na odejmutí odkladného účinku žalobě, míru naléhavosti odstranění nebezpečí zvýšilo, že žalobce a) ani po deseti letech od výzvy SŽ k odstranění nereagoval, jde navíc o ochranu života a zdraví osob na dráze, která má přednost před zájmem na ochraně jednotlivých dřevin, rozhodným pro odnětí odkladného účinku je, do jaké míry naléhavě dřeviny ohrožují či porušují tyto chráněné zájmy. K námitce nemožnosti aplikace § 10 odst. 1 zákona o drahách na vlastníka pozemku při působení přírodních sil konstatoval, že neplněním povinnosti majitele pozemku odstranit předměty a děje ohrožující provoz dráhy je i opomenutí v podobě ponechání stromu, který sám bez přičinění vlastníka vyrostl na nevhodném místě, rozhodující z hlediska § 10 odst. 1 zákona o drahách je tak to, zda vlastník nemovitosti sousedící s dráhou mohl působení přírodních sil zabránit, pokud nechal stromy růst okolo dráhy a dospět do stádia, kdy dráhu ohrožují, ukládá jim § 10 odst. 1 zákona o drahách učinit příslušná opatření na svůj náklad. Přírodními vlivy jsou míněny přírodní situace, které nelze omezit ani zastavit nebo to nelze po dotčených osobách požadovat, např. sesunutí svahu v důsledku přívalových dešťů, zemětřesení, záplavy atd., ponechání stromu na nevhodném místě, kde vyrostl, však není přírodním vlivem, jak plyne i z nálezu Ústavního soudu č. 144/2002 Sb. K námitce, že vlastník je povinen pouze odstranění stromů dle § 22 odst. 1 lesního zákona strpět, nikoli je na své náklady aktivně odstraňovat, žalovaný dovodil, že § 22 odst. 1 lesního zákona a § 10 odst. 1 zákona o drahách doplňují generální prevenční povinnost nyní stanovenou v § 2900 občanského zákoníku, a to z důvodu potenciálního relativně značného rozsahu škody a větší rychlosti správního řízení, ochrana života, zdraví a hmotných statků třetích osob dle § 10 odst. 1 zákona o drahách vyžaduje mnohem účinnější prevenci než u § 22 lesního zákona, § 10 zákona o drahách je tak ve vztahu speciality k § 22 lesního zákona, navíc se jedná o úpravu pozdější, důležité je tedy sousedství pozemků s dráhou, nikoli jejich povaha, a § 22 lesního zákona se neaplikuje. K námitce, že povinnosti vlastníka lesa vykonává dle § 58 lesního zákona žalobce b), považoval žalovaný za irrelevantní, jelikož lesní zákon se na danou situaci nevztahuje. K námitce, že Drážní úřad mohl vydat rozhodnutí jen po

dohodě s orgánem ochrany přírody v souladu s § 65 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „zákon č. 114/1992 Sb.“) a po vydání odůvodněného stanoviska dle § 45a odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., žalovaný uvedl, že zákon č. 114/1992 Sb. se na danou věc nevztahuje, trvání na nutnosti vyjádření orgánu ochrany přírody by popřelo zájem na ochraně života a zdraví osob na dráze v rámci ohrožení dráhy a význam konkrétního stromu z hlediska ochrany přírody či funkce lesa není pro zhodnocení, zda a do jaké míry ohrožuje dráhu, relevantní. Jediným kritériem rozsahu, v jakém mají být stromy na dotčeném pozemku sousedícím s dráhou odstraněny, je míra nezbytnosti takového opatření z hlediska eliminace nebezpečí pro dráhu.

II. Obsah žaloby

10. Žalobci se v žalobě domáhali zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného.
11. V prvním žalobním bodě namítli, že Drážní úřad nerespektoval překážku litispendence a výklad žalovaného, že se jedná fakticky o jedno řízení, neodpovídá jednoznačnému jazykovému projevu Drážního úřadu v přípisu ze dne 31. 10. 2014 a rozhodnutí ze dne 16. 12. 2014, kde dal tento jasně najevo, že řízení zahájené přípisem ze dne 31. 10. 2014 považuje za zcela samostatné řízení, které má jiný předmět a které nelze s předchozím řízením ztotožňovat. Pokud žalovaný rozhodnutí místo zrušení potvrdil, postupoval v rozporu se zákonem. Rovněž odlišné odůvodnění nedůvodnosti námitek vůči překážce litispendence způsobuje nezákonnost rozhodnutí. Pokud by se skutečně jednalo pouze o jedno řízení, Drážní úřad se ve svém rozhodnutí ze dne 16. 12. 2014 měl vypořádat i s podáními žalobkyně a) v „prvním řízení“, což však neučinil, jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodu, což žalovaný žádným způsobem nezhojil, když toto nezákonné rozhodnutí Drážního úřadu nezrušil.
12. Dále žalobci namítali, že zde nebyly dány důvody pro odejmutí odkladného účinku odvolání. Žalobci zdůraznili, že podstatou sporu mezi nimi a správními orgány nebylo samotné odstranění stromů, proti nimž neměli námitek, ale to, kdo ponese břemeno spojené s odstraněním stromů, kdy žalobci tvrdili, že by to měla být SŽ jako vlastník a provozovatel dráhy, zatímco SŽ měla za to, že by to měl být žalobce a). Nebyla zde tedy dána podstatná naléhavost veřejného zájmu, o čemž svědčí i skutečnost, že Drážní úřad i žalovaný několikanásobně překročili lhůty pro vydání rozhodnutí dle § 71 správního řádu. Drážní úřad navíc neměl činit v tomto vztahu úvahy o naplnění zájmu na ochraně přírody a krajiny, neboť není orgánem ochrany přírody dle zákona č. 114/1992 Sb. Drážní úřad ani žalovaný neodůvodnili, proč realizace obsahu správního rozhodnutí nesnese odkladu, přitom stromy se na daném místě nachází několik let v téměř nezměněném stavu a mezi účastníky je dlouhodobě vedena diskuze, kdo je osobou povinnou nést břemeno spojené s těžbou. Žalovaný tak potvrdil nezákonný postup správního orgánu I. stupně.
13. V třetí žalobní námitce žalobci podotkli, že žalovaný nesprávně vyložil § 10 odst. 1 zákona o drahách, napadené rozhodnutí a v tomtéž rozsahu i prvostupňové rozhodnutí jsou tedy z tohoto důvodu nezákonná. Dotčený pozemek je pozemkem určeným k plnění funkce lesa dle § 3 lesního zákona, součástí Přírodní rezervace Království a součástí evropsky významné lokality Království. Pokud tedy

některé ze stromů na dotčeném pozemku byly s ohledem na svůj náklon k železniční trati označeny za ohrožení dráhy ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o drahách, nevzniklo nebezpečí jejich pádu z jednání žalobců, ale přírodními vlivy, zejména růstovými procesy, § 10 odst. 1 zákona o drahách tak v tomto případě neumožňuje uložení povinnosti jejich vykácení vlastníkovu pozemku. To však žalovaný neakceptoval. Chybný je rovněž výklad žalovaného, že § 10 odst. 1 zákona o drahách je jakýmsi doplněním prevenční povinnosti dle § 2900 občanského zákoníku, žalovaný rovněž účelově vykládá nálezu Ústavního soudu č. 144/2002 Sb., jelikož jím citované pasáže nálezu se týkají § 10 zákona o drahách, který byl pro rozpor s ústavním pořádkem zrušen. Povinnost zdroje ohrožení aktivně odstraňovat je vlastníku lesa uložena dle § 10 odst. 1 zákona o drahách pouze, pokud ohrožení dráhy pádem stromů vznikne z vlastního ohrožujícího jednání vlastníka, např. provádění těžby dříví nebo jiné ohrožující aktivity vykonávané při hospodaření v lesích v blízkosti dráhy, nikoli však z důvodu existence hypotetické možnosti pádu stromů na drážní pozemek i přesto, že jde o stromy zdravé, jelikož pád takových stromů je vyvolán právě a jen působením přírodních vlivů, jak má na mysli § 10 odst. 1 zákona o drahách, vlastník pozemku je u takových stromů povinen jejich odstranění pouze strpět. Povinností žalobců není odstranit celoplošně všechny stromy, které mohou v případě pádu těleso dráhy zasáhnout, tento výklad nemá oporu ani v judikatuře civilních soudů.

14. Žalobci dále namítli, že správní orgány chybně hodnotily vztah mezi § 10 odst. 1 zákona o drahách a § 22 odst. 1 lesního zákona. Žalobci od počátku upozorňovali, že tato ustanovení je nutno vyložit a aplikovat současně, a to vzájemně souladným způsobem. Zároveň je dle žalobců absurdní, aby pozdější vybudování dráhy mělo za následek vznik povinnosti vlastníka lesa zajistit na vlastní náklady a bez nároku na protiplnění ze strany státu či vlastníka dráhy ochranu této dráhy, která pro vlastníka či provozovatele dráhy představuje zdroj příjmů. Osobou, která má nést břemeno odstranění stromů, je dle žalobců SŽ, rozhodnutí tak nezákonně zasahuje do práva žalobců na ochranu majetku dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod.
15. Žalobci v pátém žalobním bodu rovněž uvedli, že Drážní úřad i žalovaný chybně interpretovali význam § 58 lesního zákona pro stanovení práv a povinností dle zákona o drahách, a to, že pozemek na základě tohoto ustanovení obhospodaruje nikoli žalobce a), ale žalobce b), když uvedli, že toto ustanovení zakládá vstup nájemce do práv a povinností vlastníka lesa pouze v režimu lesního zákona. Povinnost k odstranění stromů by tedy měla být uložena žalobci b), nikoli žalobci a).
16. Žalobci dále namítli, že Drážní úřad i žalovaný chybně interpretovali vzájemný vztah zákona o drahách a zákona č. 114/1992 Sb. Žalobci mají za to, že rozhodnutí mělo být vydáno po dohodě s orgánem ochrany přírody a po vydání odůvodněného stanoviska dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., Drážní úřad však s místně příslušným orgánem ochrany přírody vůbec nekomunikoval. Žalovaný v rozhodnutí uvedl, že zákon č. 114/1992 Sb. se na projednávanou věc nevztahuje a nelze jeho ustanovení aplikovat, jeho závěry jsou však nepřijatelné, neboť ani žalovanému, ani Drážnímu úřadu nepřísluší hodnotit, zda zásahy do předmětu ochrany jsou či nejsou v souladu se zájmy chráněnými zákonem č. 114/1992 Sb., přičemž odkázali na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 2. 2015, čj. 10 A 59/2014 – 27, a navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2015, čj. 7 As 162/2015 – 59. Názor žalovaného, že pokud rozhodnutí směřuje k naplnění veřejného zájmu, který je

dle něj prioritní, není nutno se jinými dotčenými veřejnými zájmy zabývat a je možné je ignorovat, odporuje principu jednoty a bezrozpornosti právního řádu, jakož i požadavku spolupráce správních orgánů v zájmu ochrany veřejných zájmů dle § 2 odst. 4 a § 8 správního řádu. Prvostupňové i napadené rozhodnutí, vydaná bez dohody s orgánem ochrany přírody a bez odůvodněného stanoviska dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., jsou proto nezákonná a bylo jimi zasaženo do práv obou žalobců.

17. Dále žalobci uvedli, že změna rozhodnutí, kdy žalovaný do výroku prvostupňového rozhodnutí doplnil, že odstranění provede žalobce a) na své vlastní náklady, je ultra vires, jelikož pravomoc o tom, kdo ponese náklady tohoto opatření, nebyla žalovanému ani Drážnímu úřadu v § 10 odst. 1 zákona o drahách svěřena, a porušuje zásadu reformace in peius, neboť žalobce a) zavazuje k povinnosti, která mu nebyla v prvostupňovém rozhodnutí stanovena. Zároveň je tato část nesrozumitelná, neboť žalovaný sám uvedl, že o tomto Drážní úřad nerozhoduje, jelikož to plyne přímo ze zákona, odůvodnění je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodu.
18. Nakonec žalobci poukázali na skutečnost, že rozsah preventivní povinnosti, kterou žalovaný dovozuje, je natolik široký, že by kolem dráhy byl vlastník pozemku povinen vykácet pruh v šíři odpovídající výšce okolních lesních porostů a udržovat na něm holinu, jednalo by se tak o omezení využívání pozemků pro plnění funkce lesa ve smyslu § 15 odst. 1 věta druhá lesního zákona a zásah do vlastnického práva žalobce v rozporu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, i proto je napadené rozhodnutí nezákonné.

III. Vyjádření žalovaného

19. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout.
20. Předně namítl, že žalobci si protiřečí, neboť vytýkají žalovanému, že svým rozhodnutím kladně reflektoval odvolací námitky jednoho ze žalobců, nejedná se tedy o překážku litispendence.
21. K námitce absence podmínek pro odnětí odkladného účinku odvolání žalovaný uvedl, že důvodem pro tento postup byla snaha ochránit život a zdraví osob na dráze a snaha eliminovat negativní a nespravedlivé důsledky absence odpovědnosti vlastníků zdravých stromů při jejich pádu na dráhu. Míru naléhavosti naopak zvýšilo to, že žalobce a) nesplnil v průběhu deseti let svou povinnost odstranit nebezpečí pro dráhu. Aspekt naléhavosti tkví v nebezpečí vzrostlých, tj. neporažených dřevin pro život, zdraví a majetek osob na dráze, nikoli v tom, kdo ponese náklady na jejich odstranění. Žalobci tedy fakticky nerozporují odnětí odkladného účinku, jelikož jim nevadí samotné odstranění stromů, ale rozhodnutí o tom, kdo bude náklady na odstranění stromů hradit.
22. K námitce nesprávného výkladu § 10 odst. 1 zákona o drahách žalovaný konstatoval, že žalobci nemohou tvrdit, že růst stromu je přírodním vlivem dle zmíněného ustanovení, tedy že takové ohrožení dráhy má na své náklady odstranit někdo jiný, neboť by tím došlo k nemravnému převádění důsledků odpovědnosti za delikt ní jednání, opomenutí, vlastníka pozemku sousedícího s dráhou na jiného, „přírodní vliv“ je zde nutno chápat jako „vyšší moc“. Povinnost vlastníka pozemku odstranit stromy na své náklady, pokud nebezpečí pro dráhu vznikne jeho opomenutím, nebyla Ústavním soudem v nálezu č. 144/2002 Sb. nijak zpochybněna. Drážní úřad ani

žalovaný neposuzuje plnění povinností dle § 2900 občanského zákoníku žalobci či SŽ, ale to, že nesplněním těchto povinností bude nadále existovat nebezpečí pro dráhu v podobě stromů, které Drážní úřad odhalí a zahájí řízení dle § 10 odst. 1 zákona o drahách, odůvodnění napadeného rozhodnutí tak na civilněprávní argumentaci nespočívá.

23. K námitce nesprávné interpretace vztahu § 10 odst. 1 zákona o drahách a § 22 odst. 1 lesního zákona žalovaný uvedl, že dle § 22 odst. 1 lesního zákona chrání vlastník pozemku sousedícího s lesním pozemkem svůj život, zdraví a majetek, zatímco postupem dle § 10 odst. 1 zákona o drahách se chrání život, zdraví a majetek všech osob na dráze. Vznik nebezpečí pro dráhu v podobě stromů na sousedním pozemku, které tam jejich vlastník nechal vyrůst, je protiprávní jednání, za něž má vlastník nést odpovědnost, jelikož stromy vyrostly v rozporu s právem. Naopak stromy odstraňované dle § 22 odst. 1 lesního zákona vyrostly po právu. Vadou, kdy stromy vyrostly v rozporu s právem, jiné lesní pozemky než v sousedství s dráhou obecně netrpí. § 10 odst. 1 zákona o drahách má kromě preventivní funkce, kterou má i § 22 odst. 1 lesního zákona, i funkci reparační, proto nelze § 22 lesního zákona, který tuto konstrukci neobsahuje, aplikovat. Toto opatření tak nemůže zasáhnout do práva žalobce a) na ochranu majetku dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod ani do práva na příznivé životní prostředí dle čl. 35 Listiny.
24. K námitce nesprávné interpretace § 58 odst. 1 lesního zákona žalovaný konstatoval, že § 10 odst. 1 zákona o drahách výslovně hovoří o vlastníkovi pozemku, nikoli o uživateli, vlastník je dobře seznatelný z katastru, zatímco případného nájemce by musel Drážní úřad zjišťovat.
25. K námitce nesprávného hodnocení vztahu zákona o drahách a zákona č. 114/1992 Sb. žalovaný uvedl, že orgán ochrany přírody nemá pravomoc posuzovat, zda strom představuje nebezpečí pro dráhu, to posuzuje pouze Drážní úřad. Pokud by orgán ochrany přírody rozhodl, že strom porazit nelze, protože je např. zdravý nebo chráněný zákonem, dal by tím současně najevo, že strom v rozporu s názorem Drážního úřadu nebezpečím pro dráhu není, nebo že veřejný zájem na ochraně stromu je důležitější než veřejný zájem na ochraně života a zdraví osob na dráze. Z hlediska míry nebezpečí pro dráhu je irrelevantní, zda pozemek sousedící s dráhou požívá ochrany, jelikož strom na takovém pozemku představuje stejné nebezpečí jako stromy na jiných pozemcích. Drážní úřad při odstraňování nebezpečí pro dráhu nezamýšlí pořídit koncepci ani uskutečnit záměr, jak uvádí § 45h odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
26. K námitce nezákonnosti změny prvostupňového rozhodnutí žalovaný zdůraznil, že pokud správní úřad konstatuje, že nebezpečí vzniklo z jednání vlastníka sousedního pozemku, může povinnost k tomuto odstranění uložit jen tomuto vlastníkovu a povinnost k hrazení nákladů nelze uložit nikomu jinému, tyto dvě povinnosti jsou neoddělitelné. Pokud nebezpečí nevznikne z jeho jednání, povinnost hradit náklady mu uložit nelze, jen je povinen odstranění strpět. Žalobci a) tak nehrozila újma ze ztráty možnosti se odvolat, jelikož nebylo možné o povinnosti hradit náklady rozhodnout jinak.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

27. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního

stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., správní řád soudní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen jako „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

28. Soud předně zdůrazňuje, že v obdobných věcech, kdy vlastníku pozemku bylo žalovaným uloženo odstranit stromy podél dráhy dle § 10 odst. 1 zákona o drahách, již opakovaně rozhodoval (viz rozsudek ze dne 30. 8. 2018, čj. 11 A 25/2017-65, rozsudek ze dne 17. 4. 2019, čj. 10 A 28/2017-61, rozsudek ze dne 21. 8. 2019, čj. 11 A 138/2017-36, rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 A 51/2017-59, rozsudek ze dne 12. 9. 2019, čj. 11 A 45/2018-97, rozsudek ze dne 19. 12. 2019, čj. 6 A 80/2016-65, ad.), přičemž kasační stížnosti žalovaného proti těmto rozsudkům byly následně z většiny rozsudky Nejvyššího správního soudu zamítnuty (viz rozsudek ze dne 18. 12. 2019, čj. 1 As 299/2019-42, rozsudek ze dne 30. 1. 2020, čj. 4 As 370/2019-39, rozsudek ze dne 13. 2. 2020, čj. 4 As 383/2019-32, ad.). Vzhledem k tomu, že argumentace účastníků i skutkové okolnosti posuzovaného případu jsou podobné jako v uvedených věcech, vychází soud z těchto výše označených rozsudků.
29. Soud se nejprve zabýval věcným přezkumem napadeného rozhodnutí, a to zaprvé námitkou žalobců ve vztahu k interpretaci § 10 odst. 1 zákona o drahách.
30. Dle § 10 odst. 1 zákona o drahách jsou vlastníci nemovitosti v sousedství dráhy povinni strpět, aby na jejich pozemcích byla provedena nezbytná opatření k zabránění sesuvů půdy, padání kamenů, lavin a stromů nebo jejich částí, vznikne-li toto nebezpečí výstavbou nebo provozem dráhy nebo přírodními vlivy; vznikne-li toto nebezpečí z jednání těchto vlastníků, jsou povinni učinit nezbytná opatření na svůj náklad. O rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, rozhodne drážní správní úřad.
31. Aplikací § 10 odst. 1 zákona o drahách Drážním úřadem a žalovaným a s tím souvisejícím rozsahem potřebného dokazování se opakovaně zabýval jak zdejší soud, tak Nejvyšší správní soud. Naposledy Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 2. 2020, čj. 4 As 383/2019-32, dospěl k následujícím závěrům: *„(...)prostá existence stromů určité výšky a dopadové vzdálenosti do dráhy nemůže sama o sobě představovat nebezpečí pro dráhu, pokud správní orgány dostatečně nezkoumaly, zda je nebezpečí pádu těchto stromů do dráhy vůbec reálné. Správní orgány jsou povinny zjistit okolnosti, z nichž se nebezpečí podává, např. stáří či zdraví stromu, morfologii terénu či stav podloží. Takovou okolností nemůže být pouze možný budoucí extrémní (tedy nikoliv běžný) klimatický jev, který by mohl strom v budoucnu zasáhnout. Má-li nebezpečí spočívat v tom, že na pozemku rostou stromy, které mohou (s ohledem na svoji výšku a dopadovou vzdálenost) do dráhy spadnout, pak nařízení jejich odstranění musí být podloženo konkrétními skutkovými zjištěními, z nichž brozící nebezpečí pádu stromů vyplývá. Nepostačí tedy pouze hypotetická možnost, že určitý strom by v případě pádu mohl zasáhnout dráhu, třebaže aktuálnímu nebezpečí pádu tohoto stromu nic nenasvědčuje. (...) správní orgán prvního stupně i stěžovatel (zde žalovaný – pozn. soudu) postupovali nezákonně, pokud pouze na základě kritéria výšky a dopadové vzdálenosti od dráhy stanovili okruh stromů, které měl žalobce pokácet, aniž by ověřili, zda tyto stromy představují skutečné nebezpečí. Takovýto postup je v rozporu se zásadou materiální pravdy podle § 3 správního řádu, jejíž naplnění vyžaduje, aby skutková stránka věci byla zjištěna dostatečně ve vztahu k řádnému posouzení a uplatnění zejména zásad legality (zákonnosti), přiměřenosti a předvídatelnosti rozhodnutí správních orgánů. Pouze v takovém případě je možno považovat skutkový stav za*

dostatečně zjištěný (Skulová, S. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 71). Současně platí, že za zjištění skutkového stavu věci je primárně odpovědný správní orgán vedoucí řízení a tento správní orgán je také primárně povinen opatřit podklady pro vydání rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 61/2012 - 15). (...) při výkladu § 10 zákona o dráhách je třeba zohlednit princip proporcionality, který je ostatně nutno uplatnit vždy při řešení střetu základních práv, resp. veřejných zájmů (v daném případě veřejného zájmu na ochraně zdraví a bezpečnosti cestujících na straně jedné a vlastnického práva, jakož i práva na ochranu životního prostředí na straně druhé). Také tomuto principu proto odpovídá výklad, který pod pojmem nebezpečí pro dráhu rozumí skutečné a reálně hrozící nebezpečí, které lze předem předvídat, nikoliv pouze potenciální hrozba spojená s tím, že se vůbec nějaké stromy nacházejí v dopadové vzdálenosti od dráhy. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je nucené omezení vlastnického práva možné pouze za náhradu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/08). Náhrada není ústavním předpokladem pro omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 3 Listiny pouze tehdy, pokud vlastník zneužívá vlastnické právo na újmu práv druhých nebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, nebo pokud jeho výkon poškozuje lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03). [38] Tato ústavněprávní východiska je třeba respektovat i při výkladu § 10 odst. 1 zákona o dráhách. (...) omezení vlastnického práva vlastníka pozemku, který sousedí s dráhou, spočívající v pokácení stromů bez náhrady, může být ústavně konformní pouze tehdy, pokud se týká odstranění stromů, které prokazatelně představují ohrožení zdraví a životů osob, nebo jiné předvídatelné poškození dráhy, neboť pouze v takovém případě dochází k omezení vlastnického práva v souladu s čl. 11 odst. 3 Listiny. Tomu odpovídá povinnost správního orgánu zkoumat, zda ten který strom skutečně představuje takové nebezpečí. V opačném případě uložení povinnosti paušálního odstranění všech stromů v tzv. dopadové vzdálenosti od dráhy, jako se tomu stalo v tomto případě, by kromě dodržení principu přiměřenosti muselo být omezení vlastnického práva spojeno s náhradou, s níž však ustanovení § 10 zákona o dráhách nepočítá. [39] (...) je povinností stěžovatele toto reálné nebezpečí (projevující se například ve stáří stromu, pevnosti jeho kořenového systému atd.) při stanovení opatření podle § 10 zákona o dráhách konkrétně zkoumat. Pouze v takovém případě lze považovat výklad tohoto zákonného ustanovení za ústavně konformní. Této povinnosti však neodpovídá postup stěžovatele v dané věci, kdy nebezpečí pro dráhu paušálně dovodil v případě všech stromů, nacházejících se v dopadové vzdálenosti od dráhy. [40] Jelikož v posuzované věci nebylo provedeno zkoumání dotčených stromů a nelze bez dalšího dovodit, že stromy představují reálné nebezpečí pro dráhu, není možné ani uzavřít, že žalobce porušil prevenční povinnost tím, že se o stromy nestaral. Stěžovatelem tvrzené jednání, kterým měl žalobce způsobit nebezpečí pro dráhu, byť ve formě opomenutí, tedy nebylo nijak prokázáno a za současného nedostatečného zjištění skutkového stavu ze strany správních orgánů nelze požadovat, aby žalobce provedl kácení stromů na své náklady. Správní orgány svým výkladem § 10 zákona o dráhách zakládají absolutní objektivní odpovědnost žalobce za pouhou existenci stromů v sousedství dráhy; takový výklad však je extenzivní a neodpovídá ani nálezu sp. zn. 11/01.“

32. Soud se s tímto posouzením plně ztotožňuje a nemá co k němu doplnit. V nyní projednávané věci sice Drážní úřad označil pouze stromy, které se mu dle jeho pozorování jevily jako zdroj ohrožení dráhy, tato zjištění však nebyla založena na

žádném dendrologickém či jiném zkoumání, tím spíše, že Drážní úřad nedisponuje odborností ve vztahu k posuzování zdravotního stavu stromů. Samotný náklon stromu totiž nemusí bez dalšího znamenat, že strom není zdravý a nemá dostatečně pevný kořenový systém, který jej za běžných okolností udrží na místě tak, aby nedošlo k jeho pádu do kolejíště. To, že je daný strom z hlediska svého špatného zdravotního stavu nebezpečný pro dráhu, tak může být osvědčeno pouze na základě vyjádření odborně způsobilého orgánu či osoby, např. odborným vyjádřením, znaleckým posudkem či vyjádřením příslušného orgánu státní správy lesa či orgánu ochrany přírody.

33. Nelze rovněž uzavřít, že žalobce se o vzrostlé stromy nestaral, nemonitoroval jejich stav a porušil tak svou prevenční povinnost. V tomto ohledu lze odkázat na závěry Městského soudu v Praze vyjádřené v rozsudku ze dne 30. 8. 2018, čj. 11 A 25/2017-65: *„Opomenutí žalobce nebylo v řízení prokázáno, a i pokud soud připustí eventualitu, že všechny stromy vymezené v prvostupňovém rozhodnutí musejí být vykáceny, pak za současné úrovně skutkových zjištění nelze dle § 10 zákona o dráhách požadovat provedení stanoveného opatření na náklady žalobce. Takový výklad by znamenal, jak správně žalobce namítá, že každý vlastník lesa sousedícího s dráhou bez dalšího odpovídá za prostou existenci lesa a v případě, že drážní úřad dospěje k závěru, že je třeba jej vykácet, pak bez dalšího zkoumání musí kácení či další opatření provést na své náklady. Takový výklad § 10 zákona o dráhách soud považuje za excesivní. Pokud by soud závěry žalovaného dovedl do důsledku, měly by být lesy v okolí dráhy permanentně udržovány ve stavu bránicímú dopadu jakéhokoliv stromu do jejího prostoru, takové požadavky však zákon na vlastníky lesa neklade.“*
34. Soud tedy shrnuje, že žalovaný a Drážní úřad svým postupem, kdy řádně nezkoumali, zda stromy představují skutečné nebezpečí pro dráhu, a tedy to, komu a na čí náklady lze uložit odstranění těchto stromů, zatížili své rozhodnutí nezákonností. Z těchto důvodů shledal soud tuto námitku žalobců důvodnou.
35. Co se týče námitky ohledně nesprávného posouzení aplikačního poměru mezi § 10 odst. 1 zákona o drahách a § 22 odst. 1 lesního zákona, i zde musí soud žalobcům přisvědčit.
36. Dle § 22 odst. 1 lesního zákona vlastníci nemovitostí nebo investoři staveb a zařízení jsou povinni provést na svůj náklad nezbytně nutná opatření, kterými jsou nebo budou jejich pozemky, stavby a zařízení zabezpečeny před škodami způsobenými zejména sesuvem půdy, padáním kamenů, pádem stromů nebo jejich částí, přesahem větví a kořenů, zastíněním a lavinami z pozemků určených k plnění funkcí lesa; tato opatření jsou oprávněni provést i na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. Rozsah a způsob zabezpečovacích opatření stanoví orgán státní správy lesů, pokud není podle zvláštních předpisů příslušný jiný orgán státní správy. Vlastník pozemků určených k plnění funkcí lesa je povinen provedení opatření strpět. Dle § 22 odst. 2 lesního zákona, vyžaduje-li zajištění bezpečnosti osob a majetku kromě opatření uvedených v odstavci 1 i změnu ve způsobu hospodaření v lese nebo omezení ve využívání pozemků určených k plnění funkcí lesa, rozhodne orgán státní správy lesů o dalších opatřeních a určí, kdo ponese náklady s tím spojené a kdo nahradí vlastníku lesa případnou újmu. Ustanovení zvláštních předpisů zůstávají nedotčena.

37. Z výkladu výše citovaného ustanovení i § 10 odst. 1 zákona o drahách nepochybně plyne, že ob stojí vedle sebe – podle § 10 odst. 1 zákona o drahách jsou vlastníci nemovitostí v sousedství dráhy (zde vlastníci lesních pozemků) povinni strpět provedení nezbytných opatření na svých pozemcích, stejně je tomu v případě § 22 odst. 1 lesního zákona. Jedná-li se však o uložení povinnosti provést nezbytná opatření vlastníku lesa na jeho náklady, může k tomu dojít na základě § 10 odst. 1 zákona o drahách jen tehdy, pokud lze existenci nebezpečí dovodit z jednání či nedůvodné nečinnosti vlastníka lesa. Jak již bylo uzavřeno výše, z právní úpravy ani z judikatury nelze bez dalšího dovozovat, že by takovým nebezpečím byla prostá existence stromu v dopadové vzdálenosti od tělesa dráhy. I tato námitka žalobců byla tedy posouzena jako opodstatněná.
38. U žalobního bodu ohledně přechodu práv a povinností na nájemce však soud musí dát za pravdu žalovanému.
39. Dle § 58 odst. 1 lesního zákona práva a povinnosti vlastníka lesa podle tohoto zákona má nájemce, popřípadě podnájemce lesa, pokud smlouva mezi vlastníkem a nájemcem nebo smlouva mezi nájemcem a podnájemcem výslovně nestanoví jinak.
40. Pokud totiž žalovaný ukládá opatření podle § 10 odst. 1 zákona o drahách, sice musí přihlížet k právní úpravě lesního zákona, bezprostředně však aplikuje ustanovení zákona o drahách. Přitom podle § 10 odst. 1 zákona o drahách se opatření ukládá vlastníkům, resp. tito mají povinnost učinit nezbytná opatření na svůj náklad, přičemž o rozsahu a způsobu provedení rozhoduje Drážní úřad. Ustanovení § 58 odst. 1 lesního zákona navíc předpokládá přechod práv a povinností, které plynou pouze přímo z lesního zákona. Žalovaný i Drážní úřad tak postupovali správně, pokud povinnost k opatřením dle § 10 odst. 1 zákona o drahách řádně uložili žalobci a), neboť se nejedná o povinnost uloženou dle lesního zákona, ale o povinnost stanovenou dle zákona o drahách. Tato námitka žalobců tedy není důvodná.
41. Dále se soud zabýval námitkou žalobců ve vztahu k absenci závazného stanoviska orgánu ochrany přírody při vydání prvostupňového i napadeného rozhodnutí.
42. Dle § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. není povolení třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.
43. Dle § 65 zákona č. 114/1992 Sb. orgán státní správy vydávající rozhodnutí podle zvláštních předpisů, jimiž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, tak činí jen po dohodě s orgánem ochrany přírody, není-li v zákoně předepsán jiný postup.
44. Žalovaný v napadeném rozhodnutí argumentoval tak, že v případě, kdy stromy představují samy o sobě zdroj ohrožení dráhy, zákon č. 114/1992 Sb. se neaplikuje a není tak nutno postupovat v dohodě s orgánem ochrany přírody. Soud však nemůže s tímto výkladem souhlasit. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 11. 2015, čj. 7 As 162/2015 – 59, mezi zákonem o drahách a zákonem č. 114/1992 Sb. není žádný poměr obecného a zvláštního, jedná se o dva zákony stojící vedle sebe, které musí být vykládány ve shodě tak, aby byly proporcionálně ochráněny zájmy v obou zákonech vymíněné. V případě, kdy dřeviny představují skutečně zřejmé a bezprostřední ohrožení života či zdraví nebo nebezpečí škody značného rozsahu, lze je

- kácet i bez povolení orgánu ochrany přírody. Ke kolizi obou zákonů tak nedochází, neboť v případě bezprostředního ohrožení lze postupovat v souladu se zákonem č. 114/1992 Sb. O povolení kácení dřevin okolo dráhy tak rozhoduje vždy orgán ochrany přírody a pouze v úzce vymezených případech (viz § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.) může bez povolení zakročit Drážní úřad, nelze tak tvrdit, že o kácení dřevin podél dráhy rozhoduje pouze Drážní úřad, jak tvrdí žalovaný. Zde se však jedná o povolení kácení.
45. Naopak pokud Drážní úřad chce přijmout příslušná opatření v odstranění zdroje ohrožení dráhy dle § 10 odst. 1 zákona o drahách, musí postupovat v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody, jak předpokládá § 65 zákona č. 114/1992 Sb., jelikož v zákoně o drahách ani jinde není výslovně stanoveno jinak. Nejedná se zde o závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu, kdy je Drážní úřad povinen řídit se příslušným stanoviskem orgánu ochrany přírody, ale o dotčený správní orgán dle § 136 správního řádu.
 46. Drážní úřad však v daném případě tento postup, byť nepřímý, dodržel, neboť vyšel z vyjádření Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 18. 7. 2014, čj. KÚOK 69019/2014, které si opatřila SŽ. Tím dostal své povinnosti postupovat ve shodě s orgánem ochrany přírody ve smyslu § 65 zákona č. 114/1992 Sb., neboť vycházel z vyjádření orgánu ochrany přírody, které je svou povahou stanoviskem v režimu § 154 správního řádu (k tomu viz rozsudek MS Praha ze dne 18. 6. 2009, č. j. 11 Ca 159/2008-60, č. 1979/2010 Sb. NSS), ačkoliv v prvostupňovém rozhodnutí uvedl, že stanovisko orgánu ochrany přírody pro něj nezbytné není. Jak však vysvětlil soud výše, tento závěr vychází z chybného výkladu poměru mezi zákonem o drahách a zákonem č. 114/1992 Sb. a neodpovídá příslušným ustanovením zmíněných právních předpisů. I přes tyto nesprávné závěry však bylo vyjádření orgánu ochrany přírody dle § 65 zákona č. 114/1992 Sb. zohledněno a soud tedy námitku opodstatněnou neshledal.
 47. Co se týče výroku o odkladném účinku, jeho soudní přezkum je nutno považovat s ohledem na shora uvedené závěry, že žalovaný ani Drážní úřad řádně nezkoumali naplnění kritérií § 10 odst. 1 věty první za středníkem zákona o drahách, za nadbytečný. Zde soud odkazuje zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7.9.2010, č.j. 7 As 26/2009-58, v němž tento uvedl, že „z povahy výroku o vyloučení odkladného účinku odvolání je zřejmé, že jakkoli má samostatný normativní obsah (časově posouvá vykonatelnost či jiné právní účinky rozhodnutí, jehož se týká, přičemž v případě, že prvostupňové rozhodnutí v odvolacím řízení neobstojí, oproti standardní situaci, kdy by odkladný účinek vyloučen nebyl, způsobuje, že prvostupňové rozhodnutí se, byť jen dočasně, do jeho zrušení či změny druhostupňovým správním orgánem stane vykonatelným či nabude jiných právních účinků), zasahuje do práv či povinností účastníků řízení pouze ve spojení se samotným „věcným“ výrokem prvostupňového rozhodnutí. V tomto smyslu lze výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání považovat za akcesorický a dočasný výrok. Jeho právní účinky stojí a padají s existencí „věcného“ výroku prvostupňového rozhodnutí (jeho zrušením odvolacím orgánem zaniká i vyloučení odkladného účinku odvolání), resp. v případě, že „věcný“ výrok prvostupňového rozhodnutí v odvolacím řízení beze změny obstojí, stojí a padají s právní mocí prvostupňového rozhodnutí nastávající oznámením rozhodnutí o odvolání účastníkům (...).“
 48. Výrok o vyloučení odkladného účinku tedy za situace, kdy je zrušeno rozhodnutí správního orgánu, jímž byl uložen, sdílí osud tohoto zrušeného rozhodnutí. Nad

- rámec uvedeného pak soud konstatuje, že podmínky pro aplikaci § 85 odst. 2 písm. a) správního řádu v projednávané věci splněny nebyly, neboť i při vymezení veřejného zájmu na ochraně života a zdraví třetích osob (cestujících na dráze) jeho přijetí bránil nedostatek skutkových zjištění, na jejichž základě by bylo možné dospět k závěru o naplnění podmínky „naléhavosti“.
49. Dále se soud zabýval procesní námitkou žalobců ve vztahu k překážce litispendence, přičemž i s ní musí souhlasit.
50. Dle § 48 odst. 1 správního řádu zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu.
51. Soud ve shodě s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2013, čj. 4 As 16/2013-36, č. 2905/2013 Sb. NSS, doplňuje, že *„[p]řekážku litispendence dle § 48 odst. 1 správního řádu z roku 2004 je nutno vykládat tak, že zahájení nového řízení v téže věci brání nejen řízení zahájené dříve u jiného správního orgánu, ale i řízení zahájené dříve u téhož správního orgánu.“*
52. V právě projednávané věci provedl Drážní úřad dne 4. 2. 2014 státní dozor ve věcech drah a vydal dne 14. 4. 2014 rozhodnutí pod sp. zn. MO-STD0046/14/Bk, kterým nařídil žalobci a) ve věci možného výskytu ohrožení dráhy dle § 10 odst. 2 zákona o drahách odstranit zdroj ohrožení. Předmětem dané věci bylo odstranění označených stromů na pozemku parc. č. 1988 v kat. úz. a obci Grygov, a to z důvodu, že Drážní úřad měl za to, že představují zdroj ohrožení pro dráhu. Tím bylo nepochybně řízení, ač procesně nesprávně, zahájeno, a to vydáním předmětného rozhodnutí, kde Drážní úřad věc posoudil podle § 10 odst. 2 zákona o drahách. Žalovaný však toto rozhodnutí Drážního úřadu zrušil, neboť dospěl k závěru, že použité ustanovení na danou věc vůbec nedopadá, a nařídil Drážnímu úřadu zahájit a provést s žalobci jako účastníky řízení dle § 10 zákona o drahách, původní řízení však nezastavil. Po zrušení tohoto rozhodnutí žalovaným Drážní úřad vydal dne 31. 10. 2014 oznámení, jímž pod novou sp. zn. MO-SDO0694/14/Bk zahájil řízení ve věci *„stanovení rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a toho, kdo je provede, k zabránění pádu stromů nebo jejich částí“*, přičemž uvedl, že řízení vede podle § 10 odst. 1 zákona o drahách, a odkázal na předchozí zjištění zdroje ohrožení dráhy na základě státního dozoru ze dne 4. 2. 2014. Předmět dané věci byl přitom totožný, a to odstranění označených stromů na pozemku parc. č. 1988 v kat. úz. a obci Grygov z důvodu, že Drážní úřad měl za to, že představují zdroj ohrožení pro dráhu. V prvostupňovém rozhodnutí pak Drážní úřad uvedl, že předchozí správní řízení nebylo dle § 9 správního řádu zahájeno, jelikož nelze zaměňovat akt rozhodnutí dle § 10 odst. 1 zákona o drahách s aktem nařízení dle § 10 odst. 2 zákona o drahách, v prvním případě se jedná o stanovení rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a toho, kdo je provede, a ve druhém případě o odstranění zdroje ohrožení dráhy, tedy se jedná o dva zcela rozdílné druhy řízení. Naopak žalovaný k námitce litispendence uvedl, že se jedná o totéž řízení, zrušením a zastavením původního řízení, kde bylo vydáno rozhodnutí dle § 10 odst. 2 zákona o drahách, by nebyl právní názor žalovaného pro Drážní úřad závazný a hrozilo zde závažné nebezpečí pro dráhu, o němž muselo být neprodleně rozhodnuto s ohledem na život a zdraví osob.
53. Jak již soud připomněl, v napadeném rozhodnutí žalovaný konstatoval, že se před Drážním úřadem jednalo o řízení jediné. Soud se přiklání k názoru žalovaného v tom

smyslu, že jedno řízení být vedeno mělo. Když totiž žalovaný ukládal Drážnímu úřadu zahájit řádné řízení dle § 10 zákona o drahách, měl Drážní úřad vydat oznámení o zahájení řízení v již běžícím řízení pod sp. zn. MO-STD0046/14/Bk, neboť jak soud již výše uvedl, předmět (věc) i důvod řízení byly stejné, a to odstranění zdroje ohrožení dráhy v podobě stromů, které se nacházely na pozemku ve vlastnictví žalobce a) a v pronájmu žalobce b). Drážní úřad přitom pouze aplikoval ustanovení, které na danou věc nedopadalo, tedy skutková zjištění, která učinil, vyžadovala posouzení podle jiného ustanovení téhož právního předpisu.

54. Jinak však soud s žalovaným v jeho závěru, že Drážní úřad vedl jediné řízení, nemůže souhlasit. Soud má totiž za to, že Drážní úřad zahajoval řízení pod sp. zn. MO-SDO0694/14/Bk, jako zcela nové řízení. K tomuto závěru soud dospěl na základě vícero skutečností, a to že Drážní úřad sám deklaroval, že vede zcela odlišné, druhé řízení dle § 10 odst. 1 zákona o drahách, když předtím vedl řízení dle § 10 odst. 2 zákona o drahách, že vedl zcela oddělené spisy a že v prvostupňovém rozhodnutí vůbec nezmnínil část námitek, které žalobci uvedli již v odvolání proti jeho prvnímu rozhodnutí ze dne 14. 4. 2014. Uvedenému posouzení nasvědčuje i vymezení řízení v oznámení o zahájení správního řízení vydaném dne 31. 10. 2014. Pokud však Drážní úřad vedl nové řízení o téže věci i z téhož důvod, jak již soud podotkl výše, bránila jeho vedení překážka litispendence ve smyslu § 48 odst. 1 správního řádu, prvostupňové rozhodnutí tedy mělo být žalovaným zrušeno a řízení pod sp. zn. MO-SDO0694/14/Bk dle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu zastaveno. Zároveň druhé řízení vedené pod sp. zn. MO-STD0046/14/Bk dosud nebylo řádně ukončeno.
55. Na základě výše uvedeného tak soud dospěl k závěru, že došlo k podstatnému porušení § 48 odst. 1 správního řádu, přičemž tato vada řízení mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

56. Ze všech shora uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění a bylo podstatným způsobem porušeno ustanovení o řízení před správním orgánem, konkrétně § 48 odst. 1 správního řádu, což mohlo mít za následek nezákonnost rozhodnutí, a proto rozhodl bez nařízení jednání a podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil, včetně zrušení prvostupňového rozhodnutí, které vychází z týchž neúplných podkladů neumožňujících řádné právní posouzení a trpí stejnými procesními vadami, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm správní orgán, nedospěje-li vzhledem k výše uvedenému k jinému procesnímu řešení, doplní skutkový stav, přičemž až poté bude možné posoudit, zda je ve vztahu k žalobci a) možné postupovat podle § 10 zákona o drahách. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
57. O náhradě nákladů rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož žalobci měli ve věci plný úspěch a v řízení vystupují jako samostatní společníci ve smyslu § 91 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, který je v souladu s § 64 s. ř. s. použitelný i ve správním soudnictví, uložil soud žalovanému zaplatit každému ze žalobců náhradu nákladů. Náklady žalobce a) i

žalobce b) představují soudní poplatek 3 000 Kč a náklady zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb. snižena dle § 12 odst. 4 téže vyhlášky o 20 %, tedy ve výši 2 480 Kč, a polovina paušální náhrady hotových výdajů stanovená dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky ve výši 300 Kč (jelikož zástupce žalobců činil dané úkony vždy společně za oba žalobce, dané hotové výdaje tedy vynaložil pouze jednou) za každý ze dvou úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání nebo návrh ve věci samé – žaloba) a dále náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 5 260 Kč ve výši 1 105 Kč. Celkem tak náklady řízení každého ze žalobců činí 9 365 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. července 2020

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu